

2018. GADA EX-ANTE IEMAKSAS VIENOTAJĀ NOREGULĒJUMA FONDĀ (VNF)

JAUTĀJUMI UN ATBILDES

Vispārēja informācija par aprēķinu metodoloģiju

1. Kāpēc salīdzinājumā ar pagājušo gadu ir mainījusies aprēķinu metode, kas piemērota manai iestādei 2018. gada iemaksu periodā?

Iespējams, aprēķinu metode ir mainījusies, jo ir notikušas izmaiņas a) iestādes bilances apmērā vai b) tās uzņēmējdarbības modeli. VNV aprēķinu metodi nosaka šādi:

MAZAS IESTĀDES, KAS ATBILST VIENREIZĒJA MAKSĀJUMA NOSACĪJUMIEM:

Kopējie aktīvi < EUR 1 miljardi; un

Pamata, t. i., kopējās saistības – pašu līdzekļi – segtie noguldījumi ≤ EUR 300 miljoni

	Iemaksa
pamata ≤ EUR 50 milj.	EUR 1000
EUR 50 milj. < pamata ≤ EUR 100 milj.	EUR 2000
EUR 100 milj. < pamata ≤ EUR 150 milj.	EUR 7000
EUR 150 milj. < pamata ≤ EUR 200 milj.	EUR 15 000
EUR 200 milj. < pamata ≤ EUR 250 milj.	EUR 26 000
EUR 250 milj. < pamata ≤ EUR 300 milj.	EUR 50 000

VIDĒJAS IESTĀDES, KAS ATBILST DAĻĒJI VIENREIZĒJA MAKSĀJUMA NOSACĪJUMIEM:

Kopējie aktīvi < EUR 3 miljardi;

	Iemaksa
pamata daļa < EUR 300 milj.	EUR 50 000
EUR 300 milj. < pamata daļa	Atbilstoši riskam koriģēta iemaksa

LIELĀKAS IESTĀDES, KAS NEATBILST VIENREIZĒJA MAKSĀJUMA NOSACĪJUMIEM:

Kopējie aktīvi > EUR 3 miljardi;

	Iemaksa
Pilna	Atbilstoši riskam koriģēta iemaksa

CITS:

Hipotekāro kredītu iestādēm, ko finansē no segtajām obligācijām, un ieguldījumu brokeru sabiedrībām ar atsevišķiem ierobežotiem pakalpojumiem un darbībām piemēro īpašu aprēķinu metodoloģiju.

2. Es saņēmu banku darbības licenci 2017. gadā. Kā tiks aprēķināta mana 2018. gada ex-ante iemaksa?

Ja iestāde saņem jaunu banku darbības licenci 2017. gadā, to individuālās iemaksas apmērs 2018. gada ex-ante iemaksu periodam ietver arī daļēju iemaksu par 2017. gadu. Iemaksas daļu par 2017. gadu nosaka, 2018. gada iemaksai piemērojot pilnu uzraudzības mēnešu skaitu 2017. gadā.

Piemēram:

Pieņemam, ka iestādes pilnā 2018. gada ex-ante iemaksa ir EUR 2000 un ka uzraudzības sākuma datums ir 2017. gada 5. jūnijs. Iestādi 2017. gadā kopā uzraudzīja 6 mēnešus (jūlijs–decembris). Tādējādi daļējo iemaksu aprēķina šādi: $EUR\ 2000 \times 6/12 = EUR\ 1000$, un galīgā summa, kas jāmaksā, ir EUR 3000 (EUR 2000 + EUR 1000).

3. Informācijā, ko saņēmu no valsts noregulējuma iestādes (rēķinā / saskaņotajā pielikumā), ir norādītas divas atšķirīgas summas: a) aprēķinātā summa un b) galīgā maksājuma summa. Kāda ir atšķirība?

Galīgā maksājuma summa var atšķirties no aprēķinātās summas, jo tajā ņemtas vērā šādas korekcijas:

- ▶ **2015. gada atskaitījums:** VNV ņem vērā iemaksas, ko 2015. gadā iesaistītās dalībvalstis ir saņēmušas un pārsūtījušas VNV⁽¹⁾, atskaitot summu, kas jāveic katrai iestādei, uz lineāra pamata. Tas nozīmē, ka 2018. gadā sestdaļu no atlikuma (t. i., vēl neatmaksāto 2015. gada ex-ante iemaksas daļu) atskaita no 2018. gada ex ante iemaksu summas, kas jāveic katrai iestādei.
- ▶ **Korekcijas un pārskatīšana:** galīgajās maksājuma summās attiecīgajos gadījumos tiek ņemta vērā atšķirība starp gada aprēķinātajām iemaksām, kas samaksātas iepriekšējos iemaksu periodos (2015., 2016. un 2017. g.), un iemaksām, kas bija jāiemaksā pēc korekcijām un pārskatīšanas⁽²⁾.
- ▶ **Iestādes, kam ir nesen uzsākta uzraudzība:** ja iestādei ir uzsākta uzraudzība 2017. gadā, tās aprēķinātā iemaksa ir jākorrigē, ņemot vērā pilno uzraudzības mēnešu skaitu attiecīgajā gadā (sk. 2. jautājumu).

4. Vai varu pārrēķināt 2018. gada iemaksas? Un vai varu paredzēt 2019. gada iemaksu summu?

Aprēķinu metodoloģija ir izklāstīta Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2015/63 (DR) un Padomes Īstenošanas regulā (ES) 2015/81 (PĪR), taču daži faktori sarežģī pilnīga pārrēķina veikšanu vai paredzamās summas noteikšanu, proti:

- (a) aprēķinu metodoloģija ir balstīta uz **relatīvajām pozīcijām**;
- (b) **jauktā aprēķinu bāze:** BSND un VNM pakāpeniska ieviešana (sk. 7. jautājumu);
- (c) daži **risku rādītāji** vēl nav ieviesti, jo nav pieejami dati; un
- (d) **segto noguldījumu** attīstība.

⁽¹⁾ Saskaņā ar Direktīvas 2014/59/ES ("BSND") 103. un 104. pantu un 2014. gada 14. maija Starptautību nolīgumu par iemaksu pārsūtīšanu un kopīgu sadali Vienotajam noregulējuma fondam.

⁽²⁾ Saskaņā ar Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/63 17. panta 3. un 4. punktu.

Pamatojoties uz aprēķinu metodoloģiju, iestādes var tikai daļēji spēt pārrēķināt vai paredzēt turpmāko ex-ante iemaksu:

- (a) mazas iestādes, kas atbilst **vienreizēja maksājuma** nosacījumiem, var pārrēķināt un paredzēt turpmākās ex-ante iemaksas, pamatojoties uz metodoloģiju, kas izklāstīta DR 10. pantā;
- (b) vidējas iestādes, kas atbilst **daļēja vienreizēja** maksājuma nosacījumiem saskaņā ar PĪR 8. panta 5. punktu, var tikai pilnībā pārrēķināt vai paredzēt fiksēto EUR 50 000 vienreizējā maksājuma daļu; un
- (c) iestādes, kas maksā **atbilstoši riskam koriģēto** iemaksu, nevar pilnībā pārrēķināt vai paredzēt nākotnes iemaksas iepriekš aprakstīto apsvērumu dēļ.

Visbeidzot, 2017. un 2018. gada iemaksu periodos VNV kopā ar valstu noregulējuma iestādēm (VNI) izstrādāja Saskaņotos pielikumus, kas sniedz iestādēm dažus pagaidu soļus, kas ļauj pārrēķināt aprēķinu daļas.

Galvenie 2018. gada ex-ante iemaksu aprēķina virzītājspēki

MĒRĶAPJOMS

5. Kāpēc VNV nolēma izmainīt VNF mērķapjomu 2018. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo(-iem) gadu(-iem)?

Ar mērķi līdz 2023. gada 31. decembrim sasniegt vismaz 1 % no kopējās segto noguldījumu summas eurozonā VNV noteica 2018. gada mērķi 1/8 apmērā no 1,15 % no vidējās segto noguldījumu summas 2017. gadā (aprēķināts par ceturkšņa datiem) visās kredītiestādēs, kam ir darbības atļauja eurozonā.

VNV ņēma vērā segto noguldījumu izaugsmi iepriekšējos gados. Segto noguldījumu izaugsme 2017. gadā sasniedza 3,2 %, pieaugot no 2,2 % izaugsmes rādītāja 2016. gadā. Ar Eiropas Komisijas Kopīgā pētniecības centra palīdzību VNV ir izanalizējusi dažādus segto noguldījumu izaugsmes scenārijus turpmākajiem gadiem, un šīs analīzes rezultāts ir mērķapjoma pieaugums, salīdzinot ar 2017. gadu.

6. Kāds būs mērķapjoms 2019. gadā?

Kā katru gadu, nosakot gada VNF mērķapjomu, VNV ņems vērā segto noguldījumu izaugsmi iepriekšējo gadu laikā. VNV izvirza gada mērķapjomu, lai nodrošinātu, ka VNF izveides gaita ir atbilstoša, lai līdz sākumposma beigām (t. i., 2023. gada 31. decembrim) sasniegtu nepieciešamo mērķapjomu.

BSND UN VNM ĪPATSVARŠ

7. Kas ir BSND un VNMR⁽³⁾ aprēķinu metodes? Kā ar abām metodēm saistītie svērumi ietekmē individuālas iemaksas?

Sākumposmā (2016.–2023.) ex-ante iemaksas aprēķina saskaņā ar koriģēto metodoloģiju⁽⁴⁾. Attiecībā uz 2018. gada iemaksu periodu iestādes maksā kā vidējo svērto:

- ▶ 33,33 % no gada iemaksām, kas aprēķinātas BSND vidē (vai valsts bāzē)⁽⁵⁾; un
- ▶ 66,67 % no gada iemaksām, kas aprēķinātas VNMR vidē (vai eurozonas bāzē⁽⁶⁾).

⁽³⁾ Vienotā noregulējuma mehānisma regula (Regula (ES) Nr. 806/2014).

⁽⁴⁾ Koriģētā metodoloģija ir aprakstīta Padomes Īstenošanas regulas (ES) 2015/81 8. panta 1. punktā.

⁽⁵⁾ Aprēķinātas saskaņā ar Direktīvas 2014/59/ES 103. pantu un Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/63 4. pantu.

⁽⁶⁾ Aprēķinātas saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 806/2014 (VNMR) 69. un 70. pantu un Padomes Īstenošanas Regulas (ES) 2015/81 4. pantu.

Lai aprēķinātu gada iemaksu daļu **BSND vidē (vai valsts bāzē)**, ņem vērā tikai datus no iestādēm, kam piešķirta darbības atļauja iesaistītās dalībvalsts teritorijā. Neņem vērā datus no iestādēm, kam piešķirta darbības atļauja citu iesaistīto dalībvalstu teritorijās. Tāpēc gada mērķapjoms tiek noteikts, pamatojoties uz valsts bāzi. Tādā pašā veidā tiek novērtēta iestādes relatīvā riska pakāpe un relatīvais lielums salīdzinājumā ar tikai tās pašas iesaistītās dalībvalsts teritorijā darbības atļauju saņēmušo iestāžu riska pakāpi un lielumu.

Lai aprēķinātu gada iemaksu daļu **VNMR vidē (vai eurozonas bāzē)**, aprēķinā ņem vērā datus no visām iestādēm, kam piešķirta darbības atļauja visu iesaistīto dalībvalstu teritorijā. Tādējādi gada mērķapjoms, kā arī iestāžu relatīvā riska pakāpe un lielums tiek novērtēti salīdzinājumā ar visām iestādēm visās iesaistītajās dalībvalstīs. Metodes, kas tiek izmantotas iemaksu aprēķinam, ir vienādas abu aprēķinu gadījumā.

Nākamajos gados eurozonas bāzes (vai VNMR vides) svērumš pakāpeniski pieaugs, sasniedzot 100 % 2023. gada iemaksu periodā.

RELATĪVĀ POZĪCIJA IZMĒRA UN SEGTO NOGULDĪJUMU ZIŅĀ

8. Kāpēc mana iemaksa ir lielāka par citu iestāžu iemaksām, kam ir pielīdzināms bilances apjoms un saistību struktūra?

Ex-ante iemaksu apjomu ietekmē šādi faktori:

- ▶ ex-ante iemaksas ir **BSND** iemaksas un **VNMR** iemaksas vidējais svērtais lielums (sk. 7. jautājumu);
- ▶ iestāžu, kas piemēro riska korekciju, ex-ante iemaksas nosaka:
 - **izmērs**, kas noteikts kā kopējās saistības (KS), no kā atņem pašu līdzekļus (PL) un segtos noguldījumus (SN), un īpašas korekcijas (?);
 - **riska profils** (jāizmanto riska korekcijas pieeja).

Tādējādi:

- (a) divas identiskas iestādes vienā dalībvalstī veiks vienādas ex-ante iemaksas (jo to BSND un attiecīgi VNMR komponenti būs vienādi);
- (b) divas vienas dalībvalsts iestādes, kuru izmērs un/vai riska profils atšķiras, veiks atšķirīgas ex-ante iemaksas (jo to BSND un VNMR iemaksas būs atšķirīgas); un
- (c) divas identiskas iestādes, kas darbojas dažādās dalībvalstīs, maksās vienādu VNMR iemaksu, taču BSND iemaksa var atšķirties. To var noteikt i) atšķirīgs BSND mērķapjoms dalībvalstīs un/vai ii) dažādas iestāžu relatīvās pozīcijas (izmēra un/vai riska profila ziņā) attiecīgajās mītnes valstīs.

(?) Īpašas korekcijas ir definētas Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2015/63 5. pantā.

9. Mana 2016. gada bilance ir samazinājusies, bet es maksāju vairāk nekā pērn. Kāpēc?

Kā norādīts atbildē uz 8. jautājumu, 2018. gada ex-ante iemaksas ir BSND un VNMR vidē veikto aprēķinu vidējais svērtais lielums, ko galvenokārt nosaka:

- (a) attiecīgais(-ie) **mērķapjoms(-i)**;
- (b) relatīvā pozīcija **izmēra un riska profila** ziņā, salīdzinot ar pārējām iestādēm attiecīgajā dalībvalstī vai eurozonā.

Ja samazinās izmērs un/vai uzlabojas riska profils, ex-ante iemaksa kļūs zemāka, ja vien nav izmaiņu citos faktoros, kas var atcelt šo uzlabojumu.

Piemēram, BSND vidē, ja mērķapjoms saglabājas nemainīgs un valstī pielīdzināmajām iestādēm nemainās izmērs vai riska profils, būtisks iestādes kopējo saistību vai riska pozīcijas samazinājums nozīmēs, ka būtiski samazināsies individuālā iemaksa. Taču, ja vienlaikus būtiski pieaug mērķapjoms un/vai lielākās daļas valstī pielīdzināmo iestāžu izmērs / riska profils, individuālā iemaksa var palielināties (neraugoties uz iestādes samazināto izmēru/riska pozīciju).

Tādējādi, lai novērtētu, vai izmēra / riska pozīcijas samazinājums nozīmēs, ka samazināsies ex-ante iemaksas, ir jāanalizē visu citu iestāžu dalībvalstī, kur darbojas iestāde (BSND videi), un eurozonā (VNMR vidē) **relatīvās** izmēra / riska profila izmaiņas.

RISKA KOREKCIJAS FAKTORS

10. Salīdzinot ar pagājušo gadu, mani riska rādītāji nav būtiski mainījušies, un es ziņoju par likviditātes seguma rādītāju (LSR) 100 % apmērā, kas atbilda minimālajai 2016. gada prasībai (t. i., 70 % apmērā). Taču, salīdzinot ar 2017. gadu, mans riska korekcijas faktors ir būtiski pieaudzis. Kāds var būt pieauguma iemesls?

Katras individuālās iestādes riska korekcijas faktors ir vērtējams, salīdzinot ar visām citām iestādēm (atsevišķi valsts un eurozonas mērogā). Tāpēc, ja, piemēram, visas citas iestādes tajā pašā dalībvalstī ziņoja par LSR, kas pārsniedz 200 %, BSND vidē, LSR 100 % apmērā tiks uzskatīts par nelabvēlīgu un attiecīgi iestāde tiks ievietota augstākā riska grupā. Līdzīgs princips attiecas uz VNMR vidi (ņemot vērā visas eurozonas iestādes).

Turklāt, tā kā 2018. gada iemaksu periodā LSR ir vienīgais II riska pīlāra rādītājs, tā svērumi ir 100 %. Turpmāk, kad tiks ieviests neto stabila finansējuma rādītājs (NSFR), abiem riska rādītājiem piešķirs vienādu svērumu (50 %) un LSR relatīvā ietekme samazināsies.

Visbeidzot, jāņem vērā, ka LSR potenciālo negatīvo ietekmi nevar kompensēt ar kāda no pārējiem riska rādītājiem labāku rezultātu. Riska pīlāru apkopošana, kā aprakstīts DR I pielikuma V pakāpē, neietver kompensējošas sekas. Tas nozīmē, ka, ja iestādei ir zems II riska pīlāra rādītājs (t. i., salīdzinoši zems LSR rādītājs), tad aprēķinu metodoloģija nekompensē tā potenciāli labāku pozīciju citos riska rādītājos.

11. Vai aprēķinu metodoloģija atbilstoši riskam koriģētām iemaksām ir pabeigta?

Procedūra iestāžu gada iemaksu aprēķināšanai ir noteikta I pielikumā:

Deleģētās regulas I pielikums			
Pilārs	Rādītājs	Rādītāju svērumi pilāra ietvaros	Pilāra svērumš
I PĪLĀRS: Riska darījums	Iestādes pašu kapitāls un atbilstīgās saistības, kas pārsniedz minimālo prasību pašu kapitālam un atbilstīgajām saistībām (MREL)	25%	50%
	Sviras rādītājs	25%	
	Pirmā līmeņa pamata kapitāla (CET1) rādītājs	25%	
	Kopējā riska darījumu vērtība, dalīta ar kopējiem aktīviem	25%	
II PĪLĀRS: Finansējuma avota stabilitāte un dažādība	Neto stabila finansējuma rādītājs	50%	20%
	Likviditātes seguma rādītājs	50%	
III PĪLĀRS: Iestādes nozīme finanšu sistēmas vai ekonomikas stabilitātei	Starpbanku aizdevumu un noguldījumu īpatsvars Eiropas Savienībā	100%	10%
IV PĪLĀRS: Papildu riska rādītāji, ko nosaka noregulējuma iestāde	Riska svērtie aktīvi tirgus riskam, dalīti ar kopējiem aktīviem	4,5 %	20%
	Riska svērtie aktīvi tirgus riskam, dalīti ar CET1	4,5 %	
	Riska svērtie aktīvi tirgus riskam, dalīti ar kopējo riska darījumu vērtību	4,5 %	
	Ārpusbilances nominālā summa, dalīta ar kopējiem aktīviem	4,5 %	
	Ārpusbilances nominālā summa, dalīta ar CET1	4,5 %	
	Ārpusbilances nominālā summa, dalīta ar kopējiem riska darījumiem	4,5 %	
	Atvasināto instrumentu darījumi, dalīti ar kopējiem aktīviem	4,5 %	
	Atvasināto instrumentu darījumi, dalīti ar CET1 kapitālu	4,5 %	
	Atvasināto instrumentu darījumi, dalīti ar kopējiem riska darījumiem	4,5 %	
	Sarežģītība un noregulējamība	4,5 %	
	Dalība institucionālajā aizsardzības shēmā	45 %	
	Iepriekš piešķirtā ārkārtas publiskā finanšu atbalsta apmērs	10 %	

Taču procedūra vēl **nav pabeigta attiecībā uz sarkanā krāsā izceltajiem rādītājiem**. Tā kā **nav pieejami saskaņoti dati**, VNV līdz šim nav pieprasījusi iestādēm iesniegt informāciju par turpmāko:

- ▶ I riska pilārs: iestādes turējumā esošais pašu kapitāls un atbilstīgās saistības, kas pārsniedz **MREL** (minimālo pašu kapitāla un attiecināmo saistību prasību);
- ▶ II riska pilārs: Neto stabila finansējuma rādītājs **NSFR**;
- ▶ III riska pilārs: **starpbanku** aizdevumi un noguldījumi;
- ▶ IV riska pilārs: **sarežģītība un noregulējamība**.

Nemot tos vērā, VNV noteica šādus svērumus (svērumi, kas mainījušies saistībā ar to, ka nav izmantoti visi sarkanā krāsā izceltie rādītāji zemāk):

2018. gada iemaksu periods			
Pilārs	Rādītājs	Rādītāju svērumi pilāra ietvaros	Pilāra svērumi
I PĪLĀRS: Riska darījums	Sviras rādītājs	33%	55,56 % (vai 5/9)
	Pirmā līmeņa pamata kapitāla (CET1) rādītājs	33%	
	Kopējā riska darījumu vērtība, dalīta ar kopējiem aktīviem	33%	
II PĪLĀRS: Finansējuma avota stabilitāte un dažādība	Likviditātes seguma rādītājs	100%	22,22 % (vai 2/9)
IV PĪLĀRS: Papildu riska rādītāji, ko nosaka noregulējuma iestāde	Riska svērtie aktīvi tirgus riskam, dalīti ar kopējiem aktīviem	5%	22,22 % (vai 2/9)
	Riska svērtie aktīvi tirgus riskam, dalīti ar CET1	5%	
	Riska svērtie aktīvi tirgus riskam, dalīti ar kopējo riska darījumu vērtību	5%	
	Ārpusbilances nominālā summa, dalīta ar kopējiem aktīviem	5%	
	Ārpusbilances nominālā summa, dalīta ar CET1	5%	
	Ārpusbilances nominālā summa, dalīta ar kopējiem riska darījumiem	5%	
	Atvasināto instrumentu darījumi, dalīti ar kopējiem aktīviem	5%	
	Atvasināto instrumentu darījumi, dalīti ar CET1 kapitālu	5%	
	Atvasināto instrumentu darījumi, dalīti ar kopējiem riska darījumiem	5%	
	Dalība institucionālajā aizsardzības shēmā	45%	
	Iepriekš piešķirtā ārkārtas publiskā finanšu atbalsta apmērs	10%	

Vispārēja informācija par rēķiniem / koplietoto informāciju

12. Kas tiek / var tikt koplietots ar iestādēm?

Katras dalībvalsts VNI ir pienākums paziņot par ex-ante iemaksām, kas jāveic to kompetencē ietilstošajām iestādēm (termiņš 1. maijs).

Lai saskaņotu prakses, VNV, kopš 2017. gada sadarbojoties ar VNI, izstrādā šādus dokumentus (kas koplietojami ar iestādēm):

- ▶ **Pamatlēmums:** Šajā dokumentā apkopots regulējums par ex-ante iemaksām, tostarp piemērošanas joma, aprēķinos izmantotie dati, aprēķinu metodoloģija un tas, kā VNV paziņo rezultātus VNI. Šis dokuments ir vienāds visām iestādēm.
- ▶ **Saskaņotais pielikums:** Šajā dokumentā sniegtas ziņas par aprēķina soļiem, ko izmanto, lai noteiktu ex-ante iemaksu. Šis dokuments ir specifisks katrai iestādei.

Turklāt atbilstīgi pagājušajam gadam VNV savā tīmekļa vietnē publicēs vairākus galveno faktu kopsavilkumus par 2018. gada ex-ante iemaksu ciklu, kā arī apkopotu statistiku par aprēķinu rezultātiem.

For more information about the SRF, see <https://srb.europa.eu/>